

Serveis públics i cooperació

Fa uns dies, a l'ARA (23 gener) es comentava el debat que existeix en el si dels metges i altres professionals de la salut que treballen al sistema públic sobre la gestió dels centres. Sembla que hi ha un notable desacord sobre una visió excessivament managerial que deixa de banda o en un segon pla els temes assistencials i professionals. També es deia que calia incorporar els ciutadans, els usuaris dels serveis, en aquesta gestió, reforçant així la implicació de tothom en el funcionament i el govern d'aquests serveis. Tot i que la notícia feia referència a les properes eleccions que afecten el lideratge del Col·legi de Metges, entenem que aquesta qüestió té una transcendència que va força més enllà dels metges. De fet, en el si de la crisi econòmica dels mitjans de comunicació públics del país, s'han anat sentint veus que, en una lògica de cogestió, proposen que siguin els treballadors i els professionals de la televisió i la ràdio pública els que augmentin la seva capacitat de direcció d'aquests mitjans, al mateix temps que augmentin també la seva coresponsabilitat sobre els processos i el rendiment de comptes. A escala internacional, han anat apareixent moviments que estudien la conversió de les universitats públiques en universitats cooperatives, en què es puguin combinar millor les noves exigències de l'ensenyament superior (en temes com continguts, mètodes pedagògics, forma-

ció del professorat, canvis en el reclutament i en els estatuts del personal...) i l'exigència sobre com emprar els recursos i quines obligacions això comporta per a tothom. En l'educació infantil, obligatòria i d'adults, moltes d'aquestes consideracions serien també d'aplicació, així com en altres serveis públics.

En el fons, el que expressen aquestes idees és la creixent insatisfacció sobre el funcionament jeràrquic, centralitzat i burocràtic que ha caracteritzat i caracteritza els serveis públics des dels seus inicis. Com bé sabem, es va traslladar la lògica garantista que s'havia fet servir per regular, inspeccionar i sancionar quan l'administració feia ben poques coses a les noves dinàmiques que, sobretot a partir del 1945, van suposar l'entrada dels po-

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

fers públics en temes com l'educació, la salut i la cura de les persones. Les administracions es van omplir de professionals, motivats per la feina que havien de fer (ensenyar, guarir, cuidar...), però que necessàriament havien de convertir-se en funcionaris, i sotmetre's a la lògica burocràtica que s'havia fet servir per als policies, jutges i administradors tradicionals. Cal complir i fer complir les normes, però també cal que la gent aprengui, millori en la seva salut o tingui una millor qualitat de vida. El repte és trobar formats més horitzontals, més cooperatius. Formats que permetin que els professionals mantinguin les exigències de qualitat i voluntat de servei que els caracteritzen com a metges, infermers, tècnics, professors o treballadors socials, combinant-ho amb

els condicionants que les restriccions pressupostàries imposen i l'exigència de més transparència i implicació social que tot plegat comporta. Si no és així, al final el que acaba quedant és que aquests professionals es desresponsabilitzen, assumeixen la condició estricta de treballadors que tenen un horari i unes obligacions, i acaben veient la direcció d'hospitals, els mitjans de comunicació, les universitats o el sistema educatiu com persones alienes que representen el poder i la jerarquia, i no uns professionals més que els ha tocat assumir funcions de direcció.

No cal insistir que no tot funciona bé en els serveis públics. Tinc bastant clar que no tot es fa bé, i que podem fer millor moltes coses. Sense més recursos. Assumint més entre tots el que volem, i implicant-hi els ciutadans a qui servim i a qui hem de retre comptes. Continuem imaginant que el que ens passa és temporal. Els que diuen que ens manen també fan veure que s'ho creuen, i anuncien que més enllà del canvi de rasant el cel és clar. Però no és un problema de túnels o de núvols. Està en joc la supervivència d'uns serveis públics (que no vol dir només institucionals, sinó col·lectius, comunitaris). I per assegurar-la i reforçar-la, no n'hi ha prou que algú hi pensi i decideixi per tots. No tindrem el país nou que volem sense serveis públics de qualitat. I això no és un tema només de líders, sinó de la capacitat de compartir objectius i processos.

El repte és trobar formats més horitzontals que permetin als professionals mantenir les exigències de qualitat i voluntat de servei

SUSANA SUBIRANA

Està en joc la supervivència d'uns serveis públics i, per assegurar-la i reforçar-la, no n'hi ha prou que algú hi pensi i decideixi per tots